

Navadna oljarka (*Macropis europaea*)

dr. Andrej Gogala

gogala62@gmail.com

Cvetovi pijavčnic (rod *Lysimachia*) iz družine jegličevk so med našimi rastlinami nekaj posebnega, saj opraevalcem ne nudijo medicne. Namesto nje imajo v posebnih celicah shranjene kapljice olja. Opraevalke teh cvetov so eebele oljarke iz rodu *Macropis*, ki so prilagojene za zbiranje cvetnih olj. Na nogah imajo dlaeice, s katerimi prebodejo celice, ki vsebujejo olje in popivnajo njihovo vsebino. Olje nato zmešajo s pelodom, ki ga prenašajo na zadnjih nogah. Od dveh vrst oljark, ki živita v Sloveniji, je navadna oljarka pogosta ob vodah, kjer raste navadna pijavčnica (*L. vulgaris*), na primer na kraških poljih, našli pa smo jo tudi v Alpah. Druga vrsta, rumenonoga oljarka (*Macropis fulvipes*), opraeuje tudi druge vrste pijavčnic. Samci oljark imajo odebeljena zadnja stegna in goleni ter rumeno obrazno masko.

Foto: Andrej Gogala

Čebelarjeva opravila v februarju

dr. Peter Kozmus – Pilštanj

V mesecu februarju pri eebeleh po navadi nimamo veliko dela, še zlasti, ee zunaj pritiska mraz. Eebele v tem obdobju najbolj potrebujejo mir. Ee jih vznemirjamo, je to lahko za njih celo pogubno. Zato posege v panje delamo le izjemoma, saj lahko z njimi naredimo ve ee škode kot koristi.

Ee v tem mesecu nastopijo toplejši dnevi, lahko eebele izletavajo in se otrebijo ter prinesejo prve koške cvetnega prahu. Takrat je koristno, da smo ob eebelnjaku in jih opazujemo ter poslušamo. Ee se eebele na bradah panjev obnašajo nenavadno, si te panje oznaemo, da jih bomo ob primernem času najprej pregledali. Ee iz določenega panja eebele ne izletavajo, to še ni znak, da je družina odmrla, ampak je lahko razlog to, da družina čistilnega izleta še ne potrebuje tako nujno in eeaka na še toplejše vreme. Ee nas zanima, ali je družina v panju živa, ga ni treba odpirati, ampak lahko vanj le pihnemo in poslušamo, ali eebele šumijo. Ee iz panja ne slišimo šumenja, ga lahko pazljivo odpremo in se prepriamo o tem. Ee je družina odmrla, zapremo žrelo, da prepreimo morebitno ropanje. Sate iz tega panja prekuhamo in jih ne uporabljamo v drugih dru-

Čebela z obnožino se vraea v panj.

Foto: Sara Juvan Zupanič

žinah. **Ob odmrtnju družin moramo ugotoviti pravi vzrok, pri tem pa so nam v pomoč območni veterinarji NVI-ja. Zato pred obiskom veterinarja panja ne pospravljamo, v nasprotnem primeru ni možna natančna diagnoza vzroka odmrtnja, ki je ključna, ee želimo te odpraviti.**

Vnos prvega cvetnega prahu

V toplejših delih Slovenije februarja zacvetijo navadna leska, spomladanski žafran, rni teloh in nekatere druge rastline. Zato lahko ob toplejših dnevih eebele v panj ee prinašajo cvetni prah. Ee družina ne prinaša cvetnega pra-

hu, je velika verjetnost, da je brezmatična. Tako družino si označimo in jo ob primernem času na hitro pregledamo. Brezmatičnih čebeljih družin ne rešujem z rezervnimi, ampak jih združim z drugo.

Če dvomimo, ali smo čebelam v jesenskem času dodali dovolj hrane za zimsko obdobje, ob toplejšem vremenu, ko čebele izletavajo, to preverimo. Če ugotovimo, da hrane nimajo dovolj za spomladanski razvoj, jim ob gnezdo dodamo sat medu iz zaloge. Če tega nimamo, jim dodamo pogačo. Ob tem podnico na hitro očistimo mrtvic, da s tem čebelam prihranimo delo, vendar pazimo, da panja ne puščamo odprtega dlje kot eno minuto.

Paženje čebel

Konec januarja ali v februarju začne matica ponovno zalegati, obseg zalege pa se iz dneva v dan povečuje. Ob tem čebele temperaturo v središču panja povečajo s približno 18 °C (znotraj zimske gruče brez čebel) na 34 °C. Zato moramo družinam omogočiti, da visoko temperature čim lažje vzdržujejo in da za to ne porabljajo preveč hrane. Nujno je, da preprečimo prepil skozi panj in da so panji dobro izolirani in da ob tem omogočajo odtok odvečne vlage, da se v panjih ne začne pojavljati plesen. Sam čebele zapažim tako, da jim za plodiščna vratca dodam nekaj pol časopisnega papirja, zadaj pa 5 cm debel sloj penaste gume. Prezračevalno loputo na vratih obvezno odprem, prav tako so v celoti odprta žrela na panjih.

Opravila okoli čebelnjaka

V februarju tudi dokončam pripravo satnikov za novo čebelarstvo sezono. Uporabljam le nove satnike, ker me moti razkuževanje satnikov z natrijevim lugom. Pred časom sem to počel, vendar sem dobil občutek, da jih čebele, kljub njihovem pranju in dolgotrajnemu sušenju takoj po razkuževanju, ne sprejemajo enako kot nove. Razlog je mogoče v tem, da je v lesu še vedno prisoten del luga.

Nabavljam zbite in navrtane satnike, ker za zbijanje in vrtanje nimam dovolj časa. Pri žičenju mi pogosto pomagajo člani družine. Žičenje opravim z vnaprej narezanimi žicami. Uporabljam nerjavečo žico zaradi vpliva kislin za zdravljenje, poleg tega je ta žica močnejša in se pri napenjanju ne trga. Žico ob tem napnem le malo, saj jo pred vstavljanjem satnice še dodatno napnem s koleščkom za napenjanje in s tem izboljšam trdnost satov, ki je zlasti pomembna med prevozom čebel. V satnike že v tem mesecu tudi vtrem potrebno število satnic (500), da v sezoni, ko mi primanjkuje časa, s tem nimam dodatnega dela. Pri tem si pomagam z varilnim aparatom, ki žico segreje v približno dveh sekundah. Pred vtiranjem satnice v sušilniku za sadje ogrejem na 40 °C. S tem preprečim, da bi se v družinah po vstavljanju ukrivljale. Pripravljene sate imam skrbno shranjene do uporabe in pazim, da ne pridejo v stik z raznimi nečistočami.

Foto: Peter Kozmus

Vtiram segrete satnice, da se kasneje ne krivijo. Zalogo satnikov pripravim že pozimi.

Izbira AŽ-satnika

Žičim le AŽ-satnike, ker uporabljam ta panjski sistem. Sicer imam nekaj nakladnih panjev (predvsem za predstavitev obiskovalcem), vendar v njih prav tako uporabljam AŽ-satnike, na katere pritrdim obešala. Pred časom sem uporabljal tudi nakladne LR-panje in poleg osnovnega LR-satnika tudi 2/3. Opustil sem jih, ker čebele prevažam, in da se izognem vsakokratnemu dolgotrajnemu in napornemu nakladanju in razkladanju panjev, sem se odločil za uporabo AŽ-panjev, ki so vseskozi naloženi na prikolici oz. v prevoznih enotah. Zavedam se, da sem s tem prevzel tudi določene slabosti AŽ-panja, ki jih s tehnologijo čebelarjenja poskušam čim bolj izničiti. Menim, da idealnega panjskega sistema ni in da ima vsak določene prednosti in slabosti, verjamem pa, da se vsak čebelar, ki pozna več teh sistemov, pravilno odloči, kateri je zanj najprimernejši.

Pomembnost izobraževanja

Februar je tudi mesec, ko je v čebelarstvih organiziranih veliko čebelarstvih predavanj in delavnic. Njihovi sezname so najpogosteje objavljeni v tej reviji, na spletni strani ČZS, lokalnih društev, v aplikaciji e-čebelar ... Predlagam, da sezname natančno spremljate in si označite, katera predavanja boste obiskali. Tudi če ste določena zanimiva predavanja že poslušali, ni odveč, če jih obiščete ponovno in pridobljeno znanje nadgradite. Uspešno čebelarjenje ni mogoče brez bogatega znanja s številnih področij, zato izkoristite vsako priložnost, da si znanje širite in bogatite.